

Δυναμική μνήμη

Δυναμική μνήμη προγράμματος

- Πολλές φορές, δεν γνωρίζουμε εκ των προτέρων πόση μνήμη θα χρειαστεί το πρόγραμμα μας.
- Αν δεσμεύσουμε περισσότερη μνήμη από αυτή που θα χρειαστεί, καταναλώνουμε άσκοπα πόρους του Η/Υ, διαφορετικά περιορίζουμε την λειτουργικότητα του προγράμματος μας.
- Εκτός από την στατική (καθολική) μνήμη (και την στοίβα), υπάρχει και η **δυναμική** μνήμη.
- Ο προγραμματιστής μπορεί να **δεσμεύσει** και να **αποδεσμεύσει** δυναμική μνήμη **κατά την διάρκεια της εκτέλεσης**, ανάλογα με τις (μεταβαλλόμενες) τρέχουσες απαιτήσεις του προγράμματος.

Σχετικές συναρτήσεις και βιβλιοθήκες

```
#include <stdlib.h>
```

```
void *malloc(size_t size);
```

```
void *calloc(size_t n, size_t size);
```

```
void *realloc(void *p, size_t size);
```

```
int free(void *p);
```

```
#include <memory.h>
```

```
void *memcpy(void *dst, const void *src, size_t n);
```

```
void memset(void *p, int c, size_t n);
```

```
int memcmp(const void *p1, const void *p2, size_t n);
```

```
#include <string.h>
```

```
char *strdup(const char *s);
```

Κύριες συναρτήσεις

- `void *malloc(size_t n)`
δέσμευση ενός συνεχόμενου τμήματος μνήμης και επιστροφή διεύθυνσης της αρχής του τμήματος (αν δεν υπάρχει αρκετή μνήμη, επιστρέφεται 0 / NULL)
- `void free(void *adr)`
αποδέσμευση της μνήμης στη διεύθυνση που δίνεται
- `void *realloc(void *adr, size_t n)`
αναπροσαρμογή του τμήματος μνήμης (με πιθανή αντιγραφή των περιεχομένων) η διεύθυνση του οποίου δίνεται σαν παράμετρος, και επιστροφή διεύθυνσης της αρχής του (νέου) τμήματος (αν δεν υπάρχει αρκετή μνήμη, επιστρέφεται 0 / NULL)

Χρήση δυναμικής μνήμης

- Οι ρουτίνες διαχείρισης δυναμικής μνήμης δεν γνωρίζουν **τίποτα** σχετικά με τους τύπους των δεδομένων που χρησιμοποιεί το πρόγραμμα.
- **Η διεύθυνση που επιστρέφεται χρησιμοποιείται με αποκλειστική ευθύνη του προγραμματιστή.**
- Κλασική χρήση: δέσμευση χώρου που αντιστοιχεί στο **μέγεθος** ενός αντικειμένου **τύπου T** και ανάθεση της διεύθυνσης (με type casting) σε μια μεταβλητή τύπου **δείκτη-σε-T** για ελεγχόμενη πρόσβαση στην μνήμη.
- Ο προγραμματιστής είναι υπεύθυνος για την **αποδέσμευση** δυναμικής μνήμης που δεν χρησιμοποιεί το πρόγραμμα – διαφορετικά υπάρχει περίπτωση τερματισμού λόγω μη επάρκειας μνήμης.

Έλεγχος τιμής που επιστρέφεται

- Οι `malloc` και `realloc` επιστρέφουν `NULL` αν δεν μπορεί να δεσμευτεί όση μνήμη ζητήθηκε.
- Η τιμή επιστροφής πρέπει να ελέγχεται (αυτό δεν γίνεται στα παραδείγματα για οικονομία χώρου).
- Διαφορετικά, αν η τιμή `NULL` ανατεθεί σε δείκτη, η επόμενη αναφορά στη μνήμη μέσω του δείκτη θα οδηγήσει σε τερματισμό του προγράμματος.
- **Πρόβλημα 1:** μπορεί να μην επιθυμούμε ένα τέτοιο «απότομο» τερματισμό (π.χ. χάσιμο δεδομένων).
- **Πρόβλημα 2:** δεν γνωρίζουμε σε ποιο σημείο του προγράμματος έγινε αυτή η αναφορά.

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>

int main(int argc, char *argv[]) {
    int a,b,*c;

    scanf("%d %d",&a,&b);

    c = (int *) malloc( sizeof(int) );

    if (c == NULL) { printf("no memory\n"); return; }

    *c = a+b;

    printf("%d\n",*c);

    free(c);
}
```

δέσμευση μνήμης από
sizeof(int) bytes

type cast σε δείκτη-σε-ακέραιο

αποδέσμευση μνήμης

Μονιμότητα δυναμικής μνήμης

- Η δυναμική μνήμη είναι **μόνιμη**, δηλαδή υφίσταται καθ'όλη τη διάρκεια της εκτέλεσης του προγράμματος.
- Δυναμική μνήμη που δεσμεύεται μέσα από μια συνάρτηση **παραμένει** εν ισχύ μετά την κλήση της.
- Άλλος ένας τρόπος **επιστροφής αποτελεσμάτων** στο περιβάλλον κλήσης μιας συνάρτησης.
 1. Η συνάρτηση δεσμεύει δυναμική μνήμη όπου αποθηκεύει τα δεδομένα που επιθυμεί να επιστρέψει.
 2. Η συνάρτηση επιστρέφει σαν αποτέλεσμα την διεύθυνση του μπλοκ της μνήμης.
 3. Το περιβάλλον κλήσης χρησιμοποιεί την διεύθυνση όπως απαιτείται – ανάθεση σε κατάλληλη μεταβλητή δείκτη, αποδέσμευση μετά την χρήση, κλπ.


```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>

int *add(int a, int b) {
    int *c = (int *)malloc(sizeof(int));
    *c = a+b;
    return(c);
}

int main(int argc, char *argv[]) {
    int a,b,*c;

    scanf("%d %d",&a,&b);

    c = add(a,b);

    printf("%d\n",*c);

    free(c);
}
```

```
#include <stdio.h>

int *add(int a, int b) {
    int c;
    c = a+b;
    return(&c); /* αυτό είναι λάθος ! */
}

int f(int a, int b) {
    int c = 0;
}

int main(int argc, char *argv[]) {
    int a,b,*c;

    scanf("%d %d",&a,&b);

    c = add(a,b);

    f(a,b);

    printf("%d\n",*c);
}
```

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>

char *strAppend(const char *s1, const char *s2) {
    int i,j,len1,len2; char *s3;

    for (len1=0; s1[len1]!='\0'; len1++);
    for (len2=0; s2[len2]!='\0'; len2++);
    s3=(char *)malloc((len1+len2+1)*sizeof(char));
    for (i=0; i<len1; i++) { s3[i]=s1[i]; }
    for (j=0; j<len2; j++,i++) { s3[i]=s2[j]; }
    s3[i]='\0';
    return(s3);
}

int main(int argc, char *argv[]) {
    char s1[64],s2[64],*s3;

    scanf("%63s %63s",s1,s2);
    s3=strAppend(s1,s2);
    printf("%s plus %s is %s\n",s1,s2,s3);
    free(s3);
}
```

Δυναμικοί πίνακες

- Με χρήση δυναμικής μνήμης μπορεί να υλοποιηθούν **δυναμικοί** πίνακες, το μέγεθος των οποίων ορίζεται (αλλάζει) **κατά την διάρκεια** της εκτέλεσης.
 1. Δεσμεύεται με `malloc` ή `realloc` δυναμική μνήμη μεγέθους `n*sizeof(T)`, και η διεύθυνση που επιστρέφεται αποθηκεύεται σε μεταβλητή δείκτη σε `T`.
 2. Αν το `n` αποδειχθεί μικρό ή μεγάλο, χρησιμοποιείται η `realloc` για την επέκταση / αποκοπή του πίνακα.
 3. Όταν ο πίνακας δεν χρειάζεται, αποδεσμεύεται η μνήμη που χρησιμοποιείται με την `free`.
- Σημείωση: αυτή η τεχνική ισχύει για την υλοποίηση ανοιχτών πινάκων οποιουδήποτε τύπου `T`.

```
#include <stdlib.h>

char *t;
int tlen;

void init_array() {
    t=NULL; tlen=0;
}

void trim_array(int len) {
    t=(char*)realloc(t,len*sizeof(char)); tlen=len;
}

void write_array(int pos, char v) {
    if (pos >= tlen) { trim(pos+1); }
    t[pos]=v;
}

char read_array(int pos) {
    return(t[pos]);
}

void destroy_array() {
    trim(0); t=NULL;
}
```

```
#include <stdlib.h>

void **t;
int tlen;

void init_array() {
    t=NULL; tlen=0;
}

void trim_array(int len) {
    t=(void**)realloc(t,len*sizeof(void*)); tlen=len;
}

void write_array(int pos, void *v) {
    if (pos >= tlen) { trim(pos+1); }
    t[pos]=v;
}

void *read_array(int pos) {
    return(t[pos]);
}

void destroy_array() {
    trim(0); t=NULL;
}
```

```

int main(int argc, char *argv[]) {
    char s[256],*p; int i;

    init_array(); i = 0;

    do {
        scanf("%255s",s);
        write_array(i, (void*)strdup(s));
        i++;
    } while (strcmp(s, "end"));

    for (; i>0; i--) {
        p = (char*)read_array(i);
        printf("%s\n",p);
        free(p);
    }

    destroy_array();
}

```

δημιουργεί αντίγραφο του αλφαριθμητικού (σε δυναμική μνήμη)

type cast (από char * που επιστρέφεται) σε void * που αναμένει η συνάρτηση write

type cast (από void * που επιστρέφεται) σε char * που είναι ο τύπος της p

ελευθερώνει τη (δυναμική) μνήμη που δεσμεύτηκε

Δυναμική δέσμευση δομών δεδομένων

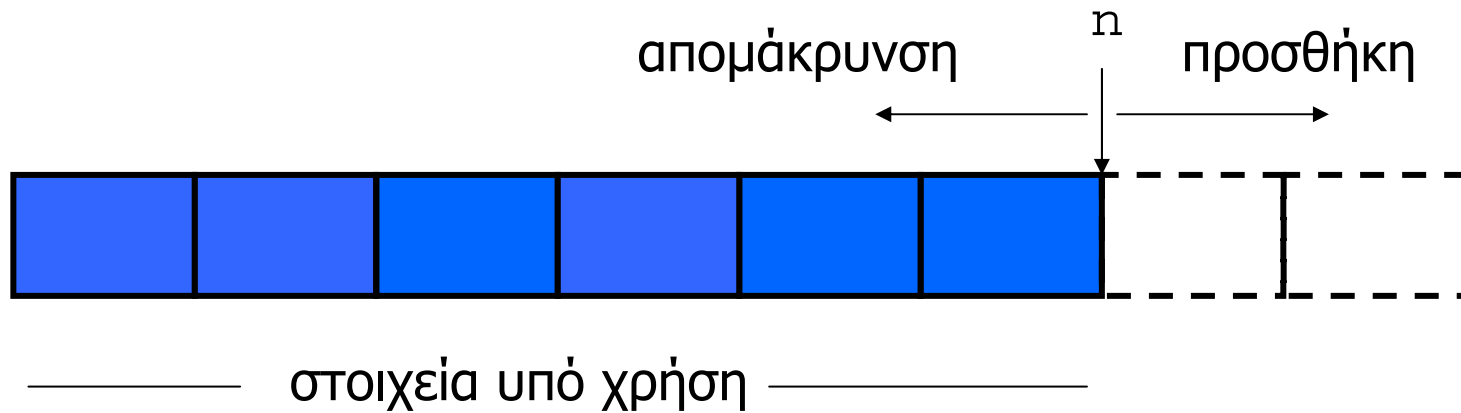
- Με χρήση δυναμικής μνήμης μπορεί να δεσμευτούν χώροι μνήμης για την αποθήκευση `struct/union` κατά την διάρκεια της εκτέλεσης του προγράμματος.
- Η δέσμευση και αποδέσμευση δυναμικής μνήμης ακολουθεί τους ίδιους κανόνες που ισχύουν και για τους βασικούς τύπους δεδομένων.
- Κατά την δέσμευση πρέπει να δίνεται το επιθυμητό μέγεθος, μέσω `sizeof`, και η δεσμευμένη μνήμη πρέπει να αποδεσμεύεται όταν δεν είναι αναγκαία.
- Πρόσβαση στην δυναμικά δεσμευμένη μνήμη γίνεται μέσω μεταβλητών δεικτών που πρέπει να αρχικοποιούνται κατάλληλα.

Παρένθεση (βάση δεδομένων με δυναμικό πίνακα)

Πρόβλημα

- Ζητούμενο: επιθυμούμε να διαχειριστούμε τα περιεχόμενα της τηλεφωνικής μας αντζέντας, με αντίστοιχες λειτουργίες προσθήκης, απομάκρυνσης και αναζήτησης.
- Προσέγγιση
 - ορίζουμε δομή κατάλληλη για την ομαδοποίηση των δεδομένων που ανήκουν σε μια «εισαγωγής»
 - κρατάμε τα δεδομένα σε **ανοιχτό** πίνακα από τέτοιες δομές
- Οι λειτουργίες πρέπει να υλοποιηθούν σύμφωνα με κατάλληλες **εσωτερικές συμβάσεις** για την διαχείριση των στοιχείων του πίνακα.

το μέγεθος του πίνακα αλλάζει
δυναμικά ως συνέπεια των
λειτουργιών προσθήκης ή/και
απομάκρυνσης δεδομένων


```
int main(int argc, char *argv[]) {
    int s,res; char name[64],phone[64];
    phonebook_init();
    do {
        printf("1. Add\n"); printf("2. Remove\n");
        printf("3. Find\n"); printf("4. Exit\n");
        printf("> "); scanf("%d",&s);
        switch (s) {
            case 1: {
                printf("name & phone:"); scanf("%63s %63s",name,phone);
                res=phonebook_add(name,phone); printf("res=%d\n",res);
                break;
            }
            case 2: {
                printf("name:"); scanf("%63s",name);
                phonebook_rmv(name);
                break;
            }
            case 3: {
                printf("name:"); scanf("%63s",name);
                res=phonebook_find(name,phone); printf("res=%d\n",res);
                if (res) { printf("phone: %s\n",phone); }
                break;
            }
        }
    } while (s!=4);
}
```

```
#include <stdio.h>
#include <string.h>
#include <stdlib.h>
```

```
typedef {
    char name[64];
    char phone[64];
} Entry;
```

```
Entry *entries; int n;
```

```
void phonebook_init() {
    entries=NULL;
    n=0;
}
```

η μεταβλητή `entries` είναι **δείκτης** σε `Entry`, και χρησιμεύει ως η αρχή ενός δυναμικού πίνακα από δομές `Entry`

```
int internal_find(const char name[]) {
    int i;
    for (i=0; (i<n) && (strcmp(entries[i].name,name)); i++);
    return(i);
}
```

```
int phonebook_find(const char name[], char phone[]) {
    int i;
    i=internal_find(name);
    if (i == n) { return(0); }
    else { strcpy(phone,entries[i].phone); return(1); }
}
```

```
void phonebook_rmv(const char name[]) {
    int i;
    i=internal_find(name);
    if (i < n) {
        memcpy(&entries[i],&entries[n-1],sizeof(Entry));
        n--;
        entries=(Entry *) realloc(entries,n*sizeof(Entry));
    }
}
```

```
int phonebook_add(const char name[], const char phone[]) {
    int i;

    i=internal_find(name);

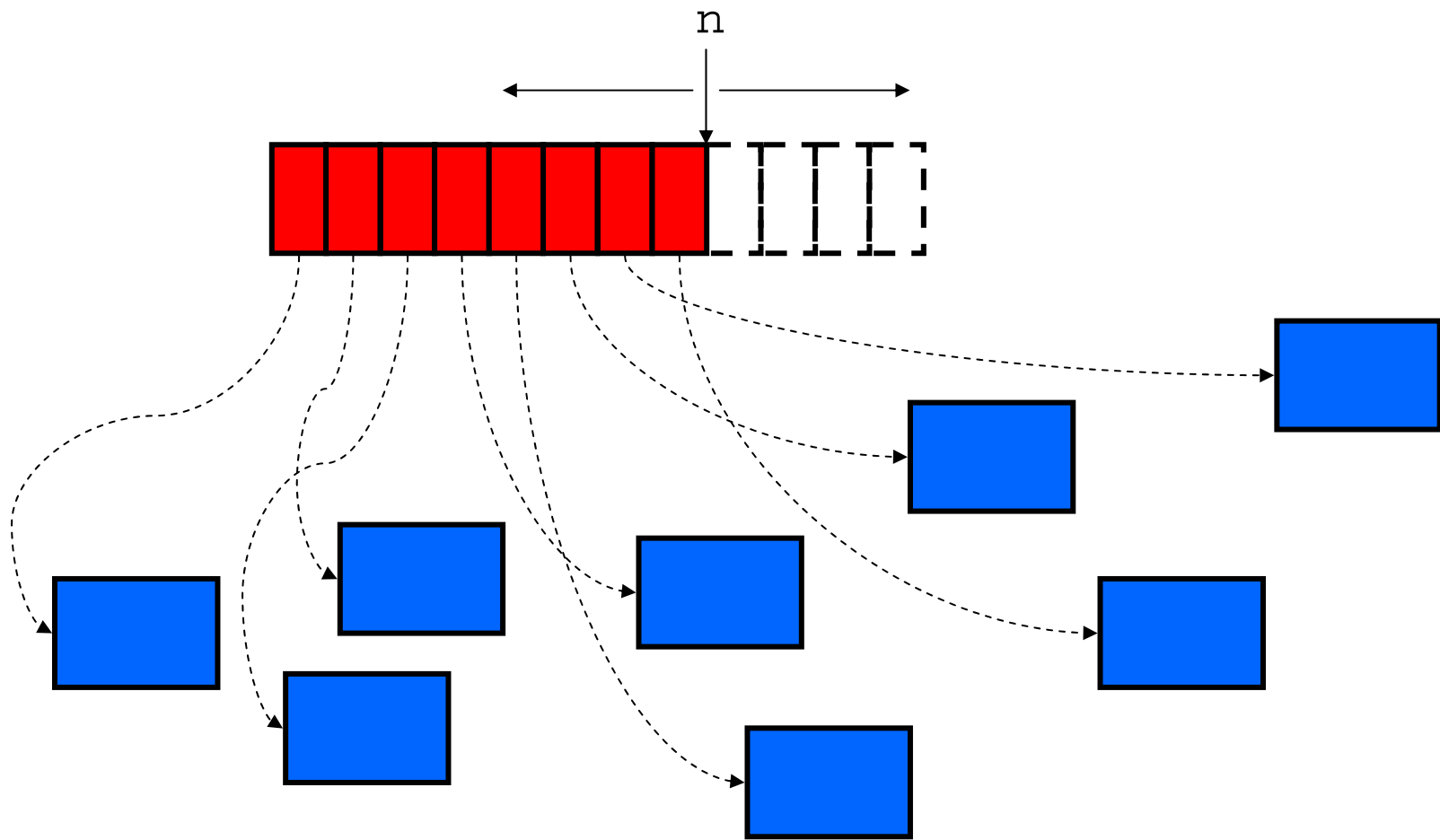
    if (i < n) {
        strcpy(entries[i].phone,phone);
        return(-1); /* replace */
    }

    n++;
    entries=(Entry *) realloc(entries,n*sizeof(Entry));

    strcpy(entries[n-1].name,name);
    strcpy(entries[n-1].phone,phone);
    return(1); /* done */
}
```

Σχόλιο

- Κάθε φορά που απομακρύνεται ένα στοιχείο, γίνεται μια αντιγραφή δεδομένων από την τελευταία θέση του πίνακα στην θέση που ελευθερώθηκε.
- Αυτό μπορεί να είναι ιδιαίτερα χρονοβόρο (αν τα περιεχόμενα της δομής είναι μεγάλα σε μέγεθος).
- Μπορούμε να αποφύγουμε αυτή την αντιγραφή δεδομένων, χρησιμοποιώντας ένα πίνακα **από δείκτες** σε (αυτόνομα) αντικείμενα δεδομένων η μνήμη των οποίων δεσμεύεται και αποδεσμεύεται δυναμικά κατά την προσθήκη / απομάκρυνση τους.
- Με αυτό το τρόπο ο πίνακας μετατρέπεται σε ένα ευρετήριο από δείκτες σε αντικείμενα, επιτρέποντας πολύ γρήγορες «αντιμεταθέσεις» στοιχείων.


```
#include <stdio.h>
#include <string.h>
#include <stdlib.h>
```

```
typedef struct {
    char name[64];
    char phone[64];
} Entry;
```

η μεταβλητή `entries` είναι **δείκτης σε δείκτη** σε `Entry`, και χρησιμεύει ως η αρχή ενός δυναμικού πίνακα από **δείκτες** σε `Entry`

```
Entry **entries; int n;
```

```
void phonebook_init() {
    entries=NULL;
    n=0;
}
```

```

int internal_find(const char name[]) {
    int i;
    for (i=0; (i<n) && (strcmp(entries[i]->name,name); i++);
    return(i);
}

int phonebook_find(const char name[], char phone[]) {
    int i;
    i=internal_find(name);
    if (i == n) { return(0); }
    else { strcpy(phone,entries[i]->phone); return(1); }
}

void phonebook_rmv(const char name[]) {
    int i;
    i=internal_find(name);
    if (i < n) {
        free(entries[i]); entries[i] = entries[n-1];
        n--;
        entries=(Entry **) realloc(entries,n*sizeof(Entry *));
    }
}

```

```

int phonebook_add(const char name[], const char phone[]) {
    int i;

    i=internal_find(name);

    if (i < n) {
        strcpy(entries[i]->phone,phone);
        return(-1); /* replace */
    }

    n++;
    entries=(Entry **) realloc(entries,n*sizeof(Entry *));

    entries[n-1] = (Entry *) malloc(sizeof(Entry));
    strcpy(entries[n-1]->name,name);
    strcpy(entries[n-1]->phone,phone);
    return(1); /* done */

}

```

Παρένθεση (βάση δεδομένων με δυναμικό πίνακα)